

1. PRELIMINAR

Un tal senyor Dobie, clergue, cansat de la seva feina, va renunciar-hi, sembla que al·legant que no l'interessava enterrar dissidents ni batejar infants il·legítims. En realitat, però, ho va fer perquè estava fart d'estar sempre tan enfeinat, d'haver de fer tanta vida social i de donar tanta conversa, d'haver d'assistir a reunions de la parròquia, de participar en comitès, de visitar feligresos i de preguntar-los com els anava, ja que la resposta li era del tot indiferent.

Quan va haver renunciat a aquestes activitats, i com que tenia prou diners —els que havia heretat de la seva difunta esposa— per sobreviure amb modèstia però sense haver de treballar, el senyor Dobie va dedicar-se a cercar un lloc agradable i tranquil on poder viure. Va decidir que l'estranger era la millor opció, perquè a l'estranger et trobes menys envoltat de persones tafaneres i sociables, d'aquestes que es pregunten com és que no fas res i insisteixen a donar conversa. Així, el senyor Dobie se'n va anar a l'estranger amb la seva filla de set anys, la Denham (anomenada així pel poblet preferit de la seva mare a Buckinghamshire), una nena molt independent i que requeria molt poc temps i atenció del seu pare. Va recordar l'illa de Mallorca, on anys enrere havia passat unes vacances de primavera molt agradables amb la seva dona que, a més de plaents, havien costat molt pocs diners. Així, se'n van anar cap allà i es van instal·lar en una

caseta rosa damunt d'un turó, més amunt de la vila de Sóller. Allà hi van viure tres o quatre anys, amb molt poques despeses i gaudint d'un clima meravellós, al vessant d'un turó fragant, envoltats d'horts de llimoners i tarongers, amb el pintoresc poblet als seus peus i les muntanyes al darrere, i un port de pescadors petit i vell arraulit a la corba d'una badia blava que hi havia tres quilòmetres a l'oest.

Al principi, el senyor Dobie s'hi sentia molt tranquil i content, tranquil com només un vidu pot sentir-se tranquil, i com pocs vidus que també són pares poden sentir-se tranquils. Però, a mesura que el temps passava, el seu coneixement del català mallorquí millorava i ell anava sent acceptat per Sóller com un més dels seus habitants. També va anar descobrint que els mallorquins són la gent gairebé més amable i sociable del món i que mai no el deixarien en pau. No es conformaven a ser amables amb la Denham i carregar-la amb invitacions perquè gaudís de la companyia d'altres criatures, la qual cosa la molestava força, sinó que també eren amables amb ell. No podia ni tan sols caminar per la vila sense que se li acostessin a saludar-lo per totes bandes i, quan passejava pels turons, es trobava a la mercè dels amistosos pagesos que travessaven els camins perfumats entre les vinyes. Tot això va començar a acabar amb la paciència del senyor Dobie. I també la xerrameca de la vella tafanera que li feia de cuinera i li endreçava la casa.

Però hi va haver una cosa pitjor: van arribar els anglesos.

Heus aquí un dels aspectes d'aquest planeta que sempre cal tenir present: a tots els racons i a la majoria de racons impenetrables del món, tard o d'hora hi arribaran els anglesos. Ells són així: invasors nats, incapaços de quedar-se a casa seva. De manera que, fins i tot a la calor desèrtica de l'Àfrica més calorosa, et pots trobar petites tendes de lona amb rètols que diuen: «Gran Hotel de Londres. Servim el te de les cinc». I si visiteu les regions de l'Àrtic, us hi trobareu infants esquimals balbucejant un anglosaxó trencat i cabanes amb la inscripció

«WC». Tots els trens que circulen pel món n'estan atapeïts, d'anglesos, i les carreteres, les planes i les muntanyes són plenes de passejants britànics carregats amb motxilles i amb la pell recremada per l'aire i el sol.

Sí: els anglesos van pertot arreu. De manera que no calia esperar que no arribessin a Sóller. En primer lloc anaven, és clar, a Palma, capital i port d'arribada a Mallorca. N'hi havia que s'hi quedaven i feien excursions des d'allà, convençuts que era l'únic indret de l'illa equipat amb hotels habitables; però n'hi havia molts d'altres que s'aventuraven per tota l'illa i s'instal·laven a Sóller, ja que Sóller era, òbviament, un lloc encantador per passar-hi uns dies. Hi arribaven artistes que es repartien per la vila i el port, pintant les seves absurdes escenes de paisatges i nadius. Hi anava gent enfeïnada a passar-hi les vacances, i gent ociosa a passar-hi tot l'hivern i a la recerca d'una vida agradable i barata. I, per descomptat, tots ells hi descobrien el senyor Dobie, el clergue retirat que es vestia amb roba de paisà, i òbviament insistien a fer-se amics d'ell i de la seva filla, la nena de posat seriós, rostre quadrat i cames bronzejades. Altres clergues també el van descobrir, i anaven a trobar-lo per comentar-li assumptes de l'Església i fer-li preguntes del seu passat. Els sacerdots locals ja eren prou ploms, però al senyor Dobie aquells clergues anglesos de visita esporàdica amb les seves famílies se li feien del tot insuportables. Va reflexionar preguntant-se si hi hauria algun lloc al món que els anglesos no visitessin o, en qualsevol cas, visitessin menys. Va fer expedicions de prospecció a les altres illes balears, però va trobar que Eivissa i Menorca eren plenes d'arqueòlegs britànics, i que les illes més petites eren tan extremament petites que obligaven els seus habitants a viure desagradablement amuntegats.

Finalment, tot examinant un mapa d'Europa va descobrir la república d'Andorra, als Pirineus orientals. En preguntar sobre ella, va assabentar-se que era de molt difícil accés, ja que entre els mesos de

novembre i maig estava coberta de neu, i tot l'any era molt muntanyosa i la manera d'arribar-hi era amb una mula.

Així que, a contracor però sense veure cap altra possibilitat, el senyor Dobie i la seva filla van deixar enrere la seva bonica casa de l'illa i van fer cap a aquesta antiga república muntanyosa, on es van instal·lar en una vella granja que van trobar a l'ombrívol turó damunt d'Andorra la Vella.

És cert que hi feia fred, allà, però també que era un indret tranquil o solitari. Els andorrans, tot i ser sociables (perquè a totes les nacions, els éssers humans ho són), no eren ni de bon tros tan sociables com els mallorquins; i els anglesos, tot i anar-hi de tant en tant (com ho faran sempre), no hi anaven sovint i no s'hi quedaven gaire temps. El senyor Dobie s'hi va atrinxerar amb un sospir d'alleujament i va posar-se a fer una vida apàtica i satisfeta.

Però com que la vida, al cap i a la fi, és molt poc fiable i amb una rialleta sobtada és capaç d'engegar a rodar tots els plans que hem fet amb tanta cura, al cap de dos anys s'havia deixat atrapar —de manera del tot inesperada per a ell mateix, arrossegat per la passió i el desig de les comoditats de la llar— per un segon matrimoni amb la bonica filla d'un ric contrabandista local, que va donar-li, per a desgràcia seva, quatre criatures híbrides i, el que encara seria més desagradable per a ell, el va submergir de ple en la societat local, perquè les seves amistats i parents els visitaven contínuament a casa. Ell es menyspreava per aquella bogeria de la sang que l'havia dut fins aquell punt a la follia, i n'esquivava tant com podia les conseqüències. Cada vegada es tancava més en ell mateix, oferint silenci a la seva dona quan xerrava, que era contínuament, i ignorant-ne les amistats. Amb la seva filla se sentia penedit, conscient del mal que li havia causat. La seva madrastra no era especialment cruel amb ella, però hi era sempre, i això, per a la Denham, era pitjor. A més, era una dona enfeïnada i solloso (el fet és que, a Andorra i a tot arreu, és difícil tenir cura d'una

llar i molt més criar els fills sense estar sempre enfeïnada i fer soroll, una raó excel·lent per no fer cap de les dues coses) que obligava la Denham, quan no era a l'escola a la qual assistia a Andorra, a ajudar-la amb la feina. La Denham, a qui li disgustaven tant el fet de treballar com el de tenir companyia, ho evitava sempre que podia, i quan no podia, feia morros. La seva madrastra la castigava per desobedient i gandula; però, en veure que no servia de res, va acabar desistint per l'esforç que suposava i es va limitar a rondinar, una activitat que no li costava gens ni mica. La Denham no veia cap motiu per col·laborar en activitats que no tenia cap desig que es fessin; per part seva, tant li era tenir la casa bruta com tenir-la neta, i menjar pa amb formatge com viandes cuinades; per tant, per què escarrassar-s'hi? Pel que fa als seus mig germans i germanes, se'ls mirava com si fossin objectes inútils i sense cap valor, i òbviament no tenia cap intenció de fer amb ells cap d'aquelles activitats que els infants demanen i necessiten. Els ignorava totalment; aquesta era la seva actitud heretada a l'hora de tractar amb el món sencer, i l'única que demanava als altres.

I així van anar passant els anys, freds i iguals, fins que la Denham va fer-ne vint-i-un. I aleshores van deixar de ser iguals, tot i que seguien sent freds, perquè els anys són així fins i tot fora d'Andorra.